

Programrapport

Programmets namn: Grundlärare med inriktning mot arbete i förskoleklass och åk 1-3, Borås	Ladokkod: LAGF321h (Borås)
Antal högskolepoäng: 240	Årskull 2021
Programansvarig: Johanna Rahm	

Underlag för analys

Underlag som beaktats vid framskrivning av programrapporten är; kursrapporter från programmet, programutvärdering, studentsynpunkter som framförts under programmets genomförande samt inkomna synpunkter från undervisande lärare vid arbetet med programrapporten.

39 av 43 registrerade studenter besvarade programutvärderingen (91%). Utvärderingen genomfördes i samband med kursmomentet VFU-uppföljning i maj 2025. Studenterna hade förberetts genom att de både fått muntlig information av programansvarig och skriftlig information via anslagstavlan i Canvas om utvärderingen och dess innehåll. Utvärderingen i Sunet Survey bestod av fem öppet ställda frågor. Utvärderingen var öppen under två veckor i maj.

Studentröster som används i denna programrapport är citat från programutvärderingen.

Analys av:

Studenternas möjlighet till ansvar och delaktighet

Läroutbildningen har ett ansvar för att arbeta aktivt med studentinflytande både för att säkerställa kvaliteten i utbildningen och inför studentens kommande yrkesroll. Hela utbildningen, delar av utbildningen såväl som enskilda kurser ska värderas och utvärderas kontinuerligt och återkopplas till alla aktörer i utbildningen. Alla kurser ska utvärderas efter avslutad kurs och från och med termin 2 planeras alla kurser i samråd med studenter. Kursrapporterna genom programmet vittnar om en kultur hos kursansvariga och kurslag där studenternas upplevelser och erfarenheter tas tillvara. Det finns en lyhördhet och ett utvecklingsfokus att förbättra kurserna, både vad gäller form och innehåll. Utveckling av kurserna sker i samspel med studenterna. Tyvärr saknas kursrapporter i Canvasytan *Kursrapporter vid Högskolan i Borås*, där kursrapporter ska publiceras efter avslutad kurs.

Inför varje kursstart, från och med termin 2, har studenterna bjudits in till ett tillfälle för kursplanering, där studenterna får inblick i kommande kurs och där de har möjlighet att ställa frågor kring kursen. Här lyfts föregående kulls kursutvärdering. Det studenterna inte kan påverka vid ett kursplaneringstillfälle är kursplanen samt lärarresurser. Studenterna har vid varje kursavslut fått möjlighet att fylla i en kursvärdering. Om kursen är på 15 hp eller mer har studenterna även fått

genomföra en mittkursvärdering. Skillnaden mellan kursvärdering och mittkursvärdering är att med hjälp av den senare får studenterna möjlighet att utvärdera och påverka kursen under kursens gång. Detta skiljer sig från kursvärderingen som görs i slutet av kursen, där studenterna endast kan påverka kursen för kommande studenter. Studenterna uttrycker blandade upplevelser av kursplaneringstillfällen, från att de är värdefulla för att kunna planera sina studier till att de inte ger så mycket. Möjligheten att genomföra kursutvärderingar har använts i relativt liten utsträckning, exempel på anledningar har varit att man känner sig nöjd med kurserna, att man kan föra en direkt dialog med lärarna i kursen om man vill framföra sin åsikt eller att det ändå inte kommer att påverka den egna utbildningen. Kritik framförs angående att kursutvärderingar i examensarbetskurserna inte varit anonyma. En student lyfter även vikten av hur frågor ställs i en kursutvärdering. I dagens utvärderingar kan frågorna vara svårt ställda. En önskan finns om mer öppet ställda frågor.

- *Jag har deltagit vid kursintroduktioner för att skapa mig en bild av vad kursen kommer innehålla samt vad som förväntas av mig som student, jag har även skrivit i vissa kursvärderingar i kurser där jag upplevt att jag fått ett starkt intryck*
- *Jag har inte fyllt i några tidigare kursutvärderingar. Detta då ett fåtal i klassen tagit direkt kontakt med berörda lärare vid problematik inom kursen.*
- *Jag har inte utnyttjat dem jättemycket eftersom jag oftast inte varit missnöjd med kurserna*
- *Jag har varit aktiv och tagit del av exempelvis kursinformationsmöten och vissa kursutvärderingar. De kursutvärderingar som inte varit anonyma men som där hänt mycket, har man inte fyllt i, i och med rädslan*
- *Kursutvärderingar som har varit anonyma har jag besvarat men inte de som inte varit anonyma (kunskapsöversikt samt examensarbete), pga. att jag inte har velat att min utvärdering ska påverka mitt betyg i kurserna. Vill man ha studenternas ärliga åsikter ska de vara anonyma!*
- *Kursutvärderingarna har ofta varit strukturerade på ett sätt där frågorna är svårställda och mindre konkreta. De hade varit bättre att ställa mer öppna frågor vad i kursen har du upplevt som meningsfullt? Är det något inslag som borde ändras, varför?*

Studenterna ges möjlighet att engagera sig i programråd, utbildningsutskott och andra övergripande organ där studentkåren har formell representation, för att på så sätt kunna engagera sig och ytterligare påverka utbildningen. I programutvärderingen uttrycker en student att hen engagerat sig i kåren. Studenter lyfter tidsbrist som den främsta orsak till att inte engagera sig i studentorganisationer eller liknande. Några studenter lyfter även brist på information om dessa organ. En annan orsak kan vara att studenterna inte känner behov av ytterligare kanaler för att göra sin röst hörd.

- *Har under gången arbetat aktivt mycket i studentkårer båda för att få dela min åsikt men även hjälpa forma*
- *Jag har deltagit i kursvärderingar men inte varit med i möten eller som studentrepresentant. Tidsbrist och brist på information har gjort det svårt att engagera mig mer.*
- *Jag har utifrån mina möjligheter utnyttjat en del av studentinflytande, kursinformationsmöten mest och kursutvärderingar. Inte annat, tidsbrist.*
- *Studentrepresentant i råd och övrigt studentinflytande har ej intresserat mig då det tar för mycket tid utöver studierna.*
- *Jag har inte utnyttjat möjligheterna så mycket men när jag väl har behövt det skulle jag säga att det har funkat bra.*

Studiegrupper är något som studenterna ofta delas in i under kurser genom utbildningen. Antalet studenter i varje grupp varierar beroende på ämnet och vad avsikten med studiegruppen är. Studiegruppens främsta syfte är att studenten ska få pröva på att arbeta inom former som liknar ett

lärararbetslag, samt att få möjlighet att lära tillsammans med andra. Detta stämmer även överens med ett av utbildningens mål, det vill säga att tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning. I en del kurser har studenterna möjlighet att påverka vilka andra studenter de ska arbeta med i studiegruppen, medan de i andra kurser inte har denna möjlighet.

Sambanden mellan programmets kurser samt mellan examensmål, lärandemål undervisningsformer och examinationer

Utbildningen omfattar en utbildningsvetenskaplig kärna om 75 hp och ämnes- och ämnesdidaktiska studier om 165 hp. Av dessa 240 hp ingår verksamhetsförlagd utbildning (VFU) om 30 hp, varav 15 hp är förlagt inom den vetenskapliga kärnan och 15 hp inom de ämnes- och ämnesdidaktiska studierna. Inom studierna i ämne och ämnesdidaktik skriver studenterna även ett tvådelat självständigt arbete (examensarbete) som sammanlagt utgör 30 hp.

I grundlärarutbildningen med inriktning mot arbete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1-3 vid Högskolan i Borås betonas vikten av integreringen mellan ämnesstudier och ämnesdidaktiska studier samt de estetiska uttrycksformernas betydelse i pedagogisk verksamhet i förskoleklass och grundskola. Studenterna lyfter positiva aspekter av de ämnesteoretiska och ämnesdidaktiska studierna.

- *Bra teoretisk grund med didaktik och pedagogik varvat med ämneskunskaper!*
- *Programmet har gett mig en stabil teoretisk grund och viktiga praktiska erfarenheter genom VFU. En styrka är kopplingen mellan teori och praktik.*
- *Styrkor i programmet har absolut varit ämneskurserna som har gett en bra grund för att lära ut ämnena didaktiskt*

Studenterna är över lag nöjda med de undervisnings- och examinationsformer de mött under utbildningen. Vad gäller grupparbeten och seminarium råder viss oenighet. Programutvärderingen genomsyras av en positiv helhetsbild av Grundlärarutbildningen F-3, dock framträder att det sista året i utbildningen kan förbättras. Inför HT 2025 har ett revisionsarbete gjorts inom UVK III där syftet varit att länka ihop det sista året tydligare, något som förhoppningsvis kan förbättra studenternas upplevelser.

- *Det jag har upplevt gett mig mest stöd i mitt lärande är de examinationstillfällena där man tillsammans med kurskamrater diskuterat, vridit och vänt på situationer.*
- *Grupparbeten har också varit givande då det nästan har varit som att arbeta i ett arbetslag.*
- *Jag tycker att vi har haft många olika undervisningsformer och alla har varit bra på sina sätt. Seminarier, gruppdiskussioner och grupparbeten har varit det bästa med utbildningen.*
- *Mindre givande lärtillfällen har varit det stora fokuset på grupparbete där många elever inte valt att delta med samma ambitioner och motivation.*

- Jag upplever att seminarium där man inte har behövt lämna in eller visa en skriftlig text inte har varit stöd i mitt lärande. Finns flera studenter som kommit oförberedda och inga givande diskussioner har kunnat ske i de grupperna tyvärr.
- Det sista året har undervisningen varit katastrofal jämfört med de tre första åren. Detta då lärarna brustit i kommunikationen till oss elever.
- Kunskapsöversikten och examensarbetet har utvecklingspotential, framförallt hade det underlättat för oss studenter om handledare/examinatorer har samma syn på kunskapsmål.

Alla utbildningar vid Högskolan i Borås har också haft en profil mot hållbar utveckling och informationssökningskompetens. I grundlärarutbildning med inriktning mot förskoleklass och grundskola ingår också utveckling av digital kompetens. Ingen student lyfter aspekter inom dessa områden i programutvärderingen.

Forskningsanknytning i programmet

För grundlärarexamen med inriktning mot arbete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1-3 ska studenten inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete) om minst 30 högskolepoäng eller två sådana arbeten om vardera minst 15 högskolepoäng i ett eller två av de ämnen som studeras inom respektive inriktning. Redan i termin 1 börjar grunden läggas för vad vetenskap, vetenskaplig grund och vetenskapligt skrivande innebär.

Programutvärderingen vittnar om att studenterna genom hela utbildningen fått ta del av forskning. De uttrycker att utbildningen vilar på vetenskap.

- Vi har fått med oss under programmets gång att vi ska basera vår undervisning på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet vilket är toppen. Att det lyfts från start gör att man formar sitt tankesätt från början.
- Jag tycker att det har genomsyrat hela utbildningen genom intressant forskning och relevanta uppgifter kopplat till intressant kurslitteratur och där lärarna är väldigt insatta själva i hur man kan arbeta med både beprövad erfarenhet och vetenskaplig grund.
- Med tanke på att utbildningen har vilat på en vetenskaplig grund, har detta gett inspiration till hur jag kan gå tillväga, med tanke på att skolan likaså ska göra det. Jag har blivit mer införd i pedagogisk forskning, vilket inte bara stärkt min grund utan även mitt intresse för forskningen.
- Vi har läst mycket forskning under årens gång, vilket gör att vi kan argumentera för varför vi lägger upp undervisningen på ett visst sätt. Examensarbetet har varit extra behjälpligt i det avseendet då det gav oss möjlighet att fördjupa oss i ett ämne vi själva tyckte var intressant.
- Att få möjlighet att läsa mycket om vetenskaplig grund och beprövad vetenskap samtidigt att de är något som ofta återkopplas i föreläsningarna. Att uppgifter har vilat på att vi ska ha med vetenskaplig grund. Också att kunna tillämpa detta på VFU där handledare varit ett stöd för att kunna genomföra de i klassrummet.
- Examensarbetet har givit en djup grund till detta då man verkligen fått djupdyka i det vetenskapliga samt intervjua lärare för deras erfarenheter.

Programmets resurser och hur dessa har använts

Programmet består av 18 kurser.

Lärosätet har under programmets gång bytt styrsystem för personalplanering och det finns ingen helhetsbild gällande resurserna som programmet har fått. Under vårterminen 2024 förändrades kursbudgetmodellen.

I programmet har adjunkter, lektorer och professorer undervisat, vilket också kan relateras till vår strävan efter forskningsanknytning. Docenter har undervisat i programmet från termin 3, men tillsammans med professorer främst undervisat vid programmets senare del, vilket även inbegriper handledning av examensarbeten. Studenterna har därutöver haft tillgång till VFU-handledare under VFU-perioderna.

Programmets användbarhet och förberedelse för ett föränderligt arbetsliv

Studenterna deltar i verksamhetsförlagd utbildning (VFU) varje termin. I termin 6 består VFU enbart av fältdagar. VFU ger studenterna en bild av yrkets komplexitet, något som är viktigt för deras förberedelse inför arbetslivet. Att studenterna uppfattar sina VFU-perioder som en viktig del av sin utbildning märks genom att studenterna deltar aktivt i diskussioner om sina upplevelser och erfarenheter i de efterföljande VFU-uppföljningarna.

Studenterna är över lag nöjda med sin VFU där de får pröva teorin i praktiken och växa in i sin roll som lärare. Dock ger studenter uttryck för att arbetsbelastningen under VFU är hög samt att handledaren har stor betydelse för hur användbar och lärorik VFU-perioden blir. Flera studenter lyfter även att bedömningsunderlagen kopplade till VFU behöver omarbetas, vilket har gjorts inför HT 2025.

- *Det som har varit bra med VFU är att man får möjlighet att utvecklas och pröva olika metoder som man lärt sig under lärarutbildningen. Jag upplever att det har fungerat mycket bra, och det finns inget särskilt som jag tycker behöver förbättras. Toppen att VFU har varit under alla terminer, det är väldigt lärorikt och man kan snabbt känna om yrkesvalet är rätt för en.*
- *VFU:n har gett mig god inblick i yrkets vardag, låtit mig agera i lärarrollen och bidragit till min personliga utveckling i yrket. Jag har gått från student till en självsäker lärare och jag känner mig redo nu i slutet av utbildningen att undervisa en egen klass. Jag upplever bra stöttning från handledare och de har verkligen försökt att ge mig allt som har varit möjligt ute på skolorna vilket jag uppskattar mycket. Det som jag har saknat är fler tillfällen att kunna prata med handledarna då jag upplever deras arbetsituation som stressig vilket gör att handledningssamtalen har blivit för korta eller uteblivit.*
- *Att alla vfu handledare borde gå utbildning, så att alla arbetar på samma sätt. Att de ger alla vfu studenter samma förutsättningar.*
- *För de studenter som hamnat på en bra VFU-plats med bra handledare har VFU:n gett otroligt mycket.*
- *VFU har varit givande, det som kan förbättras är att man inte ska ha massa annat som ska göras när man är ute på VFU*

I flera av programmets kursrapporter lyfts att studenterna upplever kurslitteraturen relevant och bra. Kurslitteraturen uppdateras vid behov för att vara aktuell och matcha kursinnehåll.

Nedan följer några citat från programutvärderingen både vad gäller styrkor och utvecklingsområden. Några återkommande önskingar gäller mer specialpedagogik, SVA, ledarskap och konflikthantering.

- Jag känner mig väl förberedd inför läraryrket efter dessa 4 år.
- Jag tycker programmet i stort har varit väldigt givande då jag har många fler erfarenheter och kunskaper inom läraryrket nu än när jag började. Jag är tacksam för många föreläsningar med praktiskt innehåll och alla tips på undervisning som ges. Tycker även om att vfu är ett återkommande moment för varje termin och att jag därmed sett hur praktiken ser ut under olika tider på året.
- Jag upplever att jag har fått med mig flera didaktiska alternativ och ämneskunskaper för att kunna undervisa eleverna på ett differentierat sätt. Det jag saknar är att vi inte fick någon workshop om den tidiga läsinlärningen och ljudningsmetoden. Det är en stor del i vår framtida utbildning som det hade behövt mer kunskap om.
- Jag är tacksam för många föreläsningar med praktiskt innehåll och alla tips på undervisning som ges. Tycker även om att vfu är ett återkommande moment för varje termin och att jag därmed sett hur praktiken ser ut under olika tider på året.
- Genom utbildningen har jag fått verktyg jag kommer använda mig av i alla ämnen jag kommer undervisa samt kunskaper och verktyg inom specialpedagogik. Hade däremot gärna haft mer föreläsningar kring just specialpedagogik och mer konkreta verktyg inom konflikthantering.
- Det som hade kunnat utvecklas hade varit att få en mer och djupare kunskap om SVA och även ytterligare om all dokumentation som behöver göras ute i yrket. Att det skulle få ta ännu större plats i exempelvis kursen där vi läste specialpedagogik.
- Jag upplever att utbildningen har gett mig en god grund när det gäller att planera min undervisning med elevers olika behov i åtanke. Jag har fått mycket på fötterna för att skapa varierad undervisning och bra verktyg för att kunna planera lektioner.

Övrigt

Genomströmning;

Termin	Registrerade
1	56
2	58
3	50
4	45
5	43
6	41
7	40
8	43

Genomströmning av registrerade studenter från termin 1 till termin 8 är 77 %.

Eventuella förslag till förändringar

I denna programrapport ringas några områden in som tänkbara förbättringsområden, så som;

- Studenternas arbetsbelastning under VFU.
- Innehåll, examinationer och struktur i termin 7 och termin 8
- Säkerställa att kursutvärderingar (anonyma) genomförs i alla kurser, samt att kursrapporter publiceras i angivna forum